

แผนการสอนที่ 6
ส่วนประกอบทางทัศนศิลป์
การรับรู้เรื่อง ค่าของสี (Value of Colour)

จุดประสงค์

1. สามารถระบุถึงที่ค่าของสีปรากฏในผลงานศิลปะได้
2. สามารถเปรียบเทียบและเชื่อมโยงลักษณะของค่าของสีที่เห็นในผลงานศิลปะกับสิ่งต่าง ๆ ที่พบเห็นในสิ่งแวดล้อมรอบตัว
3. สามารถบอกถึงรูปแบบและลักษณะของค่าของสีที่ศิลปินถ่ายทอดในผลงานศิลปะ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ตนรับรู้

เนื้อหา

ค่าน้ำหนักของสี (Value) ค่าน้ำหนักของสี หมายถึง สีที่สดใส สีกกลาง สีทึบของแต่ละสีจากค่าน้ำหนักอ่อนสุดไปจนถึงเข้มสุดในสีเดียวกัน ค่าของสีนี้จะช่วยทำให้เกิดความรู้สึกต่างๆ เช่น เกิดความเคลื่อนไหว เกิดระยะใกล้-ไกล เกิดความลึก-ตื้น เกิดความแตกต่างในเรื่องของขนาด ความกลม หรือความหนา ซึ่งส่วนมากจะเป็นการเพิ่มจาก 2 มิติเป็น 3 มิติ ในการทำความเข้าใจในเรื่องค่าน้ำหนักของสีนี้ สามารถดูตัวอย่างได้จาก ระดับความเข้ม (Gray Scale) ซึ่งมีอยู่ประมาณ 9 ระดับด้วยกัน โดยเริ่มต้นจากสีขาวจนถึงสีดำ ระดับความเข้มนี้เป็นกุญแจ (Value Keys) ซึ่ง นพวรรณ (2540: 49) ได้กล่าวว่า การแสดงความรู้สึกในภาพ โดยการใช้ค่าน้ำหนักสีแบ่งออกเป็น 4 อย่าง คือ

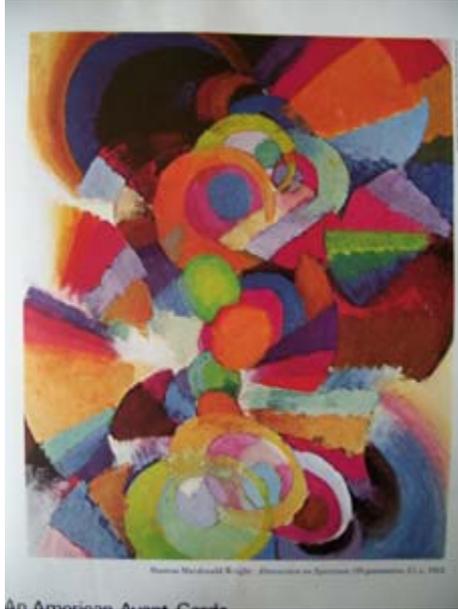
1. **น้ำหนักเข้ม (Low Key)** ให้ความรู้สึกน่ากลัว สง่า ขรึม ซึ่งจะอยู่ที่ความเข้มระดับ 1, 2 และ 3
2. **น้ำหนักกลาง (Middle Key)** บางตำราอาจใช้คำว่า (Intermediate Key) ให้ความรู้สึกเงียบ เฉย ถ้ามีมากเกินไปจะทำให้งานจืดชืด ซึ่งจะอยู่ที่ระดับความเข้มที่ 4, 5 และ 6
3. **น้ำหนักอ่อน (High Key)** ให้ความรู้สึกเบา อ่อนโยน จัดอยู่ในระดับความเข้มที่ 7, 8 และ 9
4. **น้ำหนักตัดกัน (Full Contrast)** ให้ความรู้สึกตื่นเต้น เรา่ใจ เช่น ระดับที่ 1 และ 9 เป็นน้ำหนักที่ตัดกัน

กิจกรรม

1. ผู้สอนร่วมสนทนากับผู้เรียนเกี่ยวกับลักษณะของสี น้ำหนัก ที่พบเห็นอยู่ใน ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ตนพบเห็นในชีวิตประจำวัน
2. เมื่อผู้เรียนได้พูดคุยสนทนาเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่ตนพบเห็นและรู้จักสี น้ำหนัก พื้นฐานแล้ว ผู้สอนนำภาพผลงานศิลปะที่มีลักษณะเด่น ในเรื่องของสี น้ำหนักให้ผู้เรียนดูและเปรียบเทียบความแตกต่างของภาพ
3. ผู้สอนสรุปเนื้อหา เกี่ยวกับเรื่องสี น้ำหนัก ว่าผลงานศิลปะทุกประเภทไม่ว่าจะเป็น การวาดภาพด้วยพู่กัน ดินสอ สี และงานประติมากรรม(งานปั้น) ล้วนถูกสร้างสรรค์ขึ้นด้วยองค์ประกอบ

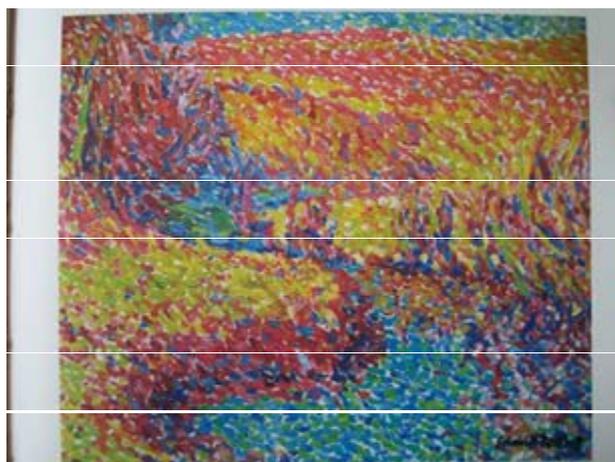
ดังที่กล่าวมาทั้งสิ้น ตามความคิดและความต้องการของศิลปิน และส่งผลต่อความคิด ความรู้สึก
ของผู้ชมด้วยเช่นกัน

ข้อ 1. ภาพของ Stanton Macdonald – Wright ชื่อภาพ “Abstraction on Spectrum”

- ภาพที่เห็นนี้ใช้สีอะไรบ้าง และสีที่เห็นสีใดเข้มสีใดอ่อน
- ผู้เรียนคิดว่าสีใดที่ศิลปินใช้มากที่สุดในภาพ
- สีใดเข้มที่สุด และสีใดอ่อนที่สุด
- ผู้เรียนคิดว่ากระบวนการระบายสีจากสีเข้มไปอ่อน หรือสีอ่อนไปเข้มไหม และสีใดที่ศิลปินใช้วิธีระบายแบบเข้มไปอ่อนและอ่อนไปเข้ม

ข้อ 2. ภาพของ Karl Schmidt – Rottluff ชื่อภาพ “ At the Pleisse Brook” 1906

- ในภาพผู้เรียนเห็นสีใดบ้าง
- รู้สึกอย่างไรกับสีที่เห็น เช่น เห็นสีเหลืองแล้วรู้สึกอย่างไร และสีฟ้าให้ความรู้สึกอย่างไร ทำไมจึงคิดเช่นนั้น

- คิดว่าภาพที่เห็นนี้เป็นภาพอะไร และผู้เรียนรู้สึกอย่างไร

ข้อ 3. ภาพของ Andrew Wyeth ชื่อภาพ “The Patriot, 1964”

- ผู้เรียนคิดว่าชายในภาพนี้เป็นคนอย่างไร และภาพนี้ให้ความรู้สึกอย่างไร
- ผู้เรียนเห็นโทนสีที่ใช้ในภาพหรือไม่ เป็นสีอะไร และให้ความรู้สึกอย่างไร แตกต่างจากภาพที่ 2 ที่ดูไปแล้วหรือไม่
- ผู้เรียนคิดว่าหากเปลี่ยนโทนสีในภาพเป็นโทนสีแดง หรือน้ำเงินจะให้ความรู้สึกที่แตกต่างจากนี้หรือไม่ อย่างไร
-

กิจกรรมศิลปะปฏิบัติ

1. ผู้สอนให้ผู้เรียนสร้างภาพตามจินตนาการเป็นเรื่องราวต่างๆ ตามที่สนใจ โดยใช้สีน้ำหนัก ในลักษณะต่างๆ ประกอบกันให้เกิดภาพ
2. เมื่อผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงานเสร็จแล้วให้อธิบายถึงผลงานที่ตนได้สร้างสรรค์ขึ้น **สื่อและอุปกรณ์**
1. ภาพของ Stanton Macdonald – Wright ชื่อภาพ “Abstraction on Spectrum”
2. ภาพของ Karl Schmidt – Rottluff ชื่อภาพ “ At the Pleisse Brook” 1906
3. ภาพของ Andrew Wyeth ชื่อภาพ “The Patriot, 1964”

การประเมินผล

1. ผู้เรียนสามารถระบุถึงสีและน้ำหนักที่ปรากฏในผลงานศิลปะได้

2. ผู้เรียนสามารถเปรียบเทียบและเชื่อมโยงลักษณะของสีและน้ำหนักที่เห็นในผลงานศิลปะกับสิ่งต่าง ๆ ที่พบเห็นในสิ่งแวดล้อมรอบตัว
3. ผู้เรียนสามารถบอกถึงรูปแบบและลักษณะของสีและน้ำหนักที่ศิลปินถ่ายทอดในผลงานศิลปะและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ตนรับรู้